

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
MESTA KEŽMAROK 2023-2027

Zadávatel':

Mesto Kežmarok

Spracovateľ:

KRI – Inštitút pre klímu a rozvoj

Dokument neprešiel jazykovou úpravou.

Zdroj fotografie použitej na úvodnej strane: visitkezmarok.sk

Február 2024

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kežmarok 2023-2027 (ďalej ako „PHSR Kežmarok 2023-2027“) je vypracovaný na dané obdobie s výhľadom do roku 2035.¹

PHSR Kežmarok 2023-2027 je spracovaný:

- v súlade so Zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov,
- so zohľadnením [Metodiky](#) tvorby a implementácie PHRSR 2020 (verzia 1.0.4, ktorá má odporúčací charakter),
- so zohľadnením cieľov udržateľného rozvoja zadefinovaných v [Agende 2030](#),
- v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – [Slovensko 2030](#),
- so zohľadnením cieľov a priorít ustanovených v programe rozvoja vyššieho územného celku – [Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021-2030](#),
- so zohľadnením cieľov a priorít Integrovannej územnej stratégie územia Udržateľného mestského rozvoja „Poprad-Svit-Kežmarok“ na roky 2021 – 2027 s výhľadom do roku 2030 (verzia 1.0).

PHSR Kežmarok 2023-2027 je zároveň vstupom pre spracovávanie súvisiacich dokumentov, a to najmä Programového rozpočtu mesta a Územného plánu mesta.

---

¹ Tvorba dokumentu prebehla v rámci procesu s názvom: *Aktualizácia strategického dokumentu "Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kežmarok na roky 2014-2022" pre obdobie rokov 2023-2027.*

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 KĽÚČOVÉ ZISTENIA Z ANALYTICKEJ ČASTI	7
1.1 Obyvateľstvo.....	7
1.2 Bývanie	7
1.3 Školstvo.....	8
1.4 Zdravotná starostlivosť	9
1.5 Sociálne služby.....	9
1.6 Bezpečnosť občanov a návštevníkov mesta.....	10
1.7 Voľný čas.....	10
1.8 Životné prostredie	11
1.9 Doprava	14
1.10 Trh práce	15
1.11 Cestovný ruch	15
1.12 Online dotazníkový prieskum	16
2 STRATEGICKÁ ČASŤ.....	18
2.1 Metodika prípravy stratégie rozvoja mesta	18
2.2 Vízia mesta Kežmarok v roku 2035	19
2.3 Cieľ rozvoja mesta Kežmarok.....	20
2.4 Indikátory cieľa rozvoja mesta	20
2.5 Rozvojové oblasti a priority rozvoja mesta	22
3 IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ	27
3.1 Základné princípy dobrého spravovania rozvoja mesta pre plnenie PHSR	27
3.2 Kvalitný manažment implementácie PHSR	27
3.3 Aktualizačný mechanizmus PHSR	28
4 VÝCHODISKÁ AKČNÉHO PLÁNU PHSR.....	30
PRÍLOHY.....	32

ÚVOD

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kežmarok 2023-2027 s výhľadom do roku 2035 (PHSR) je pre mesto základným dokumentom rozvoja, ktorý reflektuje súčasnú miestnu hospodársko-sociálnu situáciu, doterajšie trendy kľúčových parametrov, očakávaný/prognózovaný globálny a národný vývoj, názory volených a výkonných reprezentantov mesta, ako aj odborný názor spracovateľov PHSR.

Vysoký stupeň neistoty a volatility globálneho, európskeho a národného vývoja v čase spracovania a plánovej realizácie dokumentu priniesol potrebu **inovovať prístup k vypracovaniu PHSR** tak, aby poskytol mestu:

1. **Koncepcný rámec pre flexibilné intervencie mesta** pri jeho napĺňaní, a to z hľadiska plánovacieho, rozhodovacieho, ale aj manažérskeho. To znamená, že tento dokument rozvoja mesta je rámcovým dokumentom (tzv. masterplán) a ukazuje, ktorým smerom by sa malo mesto orientovať v čase plánovacieho obdobia, ale nepredpisuje detailné aktivity.
2. **Sektorovú integráciu**, teda, aby jednotlivé odvetvia rozvoja mesta smerovali k plneniu jedného spoločného cieľa a spolupracovali na naplnení jeho jasne zadefinovaných indikátorov.
3. **Definovanie priorít rozvoja mesta a kriteriálnu prioritizáciu potrieb**, ktorým je potrebné venovať sa s vyššou, resp. s nižšou prioritou.
4. **Pružne reagujúci implementačný mechanizmus PHSR** na nové, resp. rýchlo sa meniace podmienky a okolnosti.

PHSR vychádza z/zo:

- a) predchádzajúceho PHSR (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kežmarok 2014 – 2020 v znení poslednej aktualizácie),
- b) dotazníkového prieskumu názorov občanov a reprezentantov samosprávy o smerovaní rozvoja mesta,
- c) spracovanej podrobnej analýzy mesta v podobe analytických dát a trendov, kde významným faktorom bola Pandémia ochorenia COVID-19, ktorá značne ovplyvnila štatistické ukazovatele vo viacerých oblastiach (analýza na to pri každom konkrétnom prípade upozorňuje),
- d) existujúcich sektorových plánov a stratégií (napr. Smart Green City Kežmarok, Nízkouhlíková stratégia, Koncepcia rozvoja športu mesta Kežmarok a ďalšie),
- e) názoru reprezentantov samosprávy a spracovateľov a zostavovateľov PHSR.

Princípy pre tvorbu PHSR:

- ❖ Samospráva mesta Kežmarok je **líder rozvoja aj pre svoje okolie** - mesto plánuje rozvoj v spolupráci so svojím spádovým územím - s okolitými obcami, napr. v oblasti sociálnej, cestovného ruchu, odpadového hospodárstva, dopravy a pod.).
- ❖ PHSR nemá byť univerzálnym dokumentom, ale má sa zamerať na **riešenie prioritných rozvojových výziev** (kľúčových problémov a ohrození) a **využitie príležitostí pre rozvoj mesta** v strednodobom (2030), až dlhodobom horizonte (2035).
- ❖ **PHSR nerieši záležitosti spojené s pravidelnou údržbou**, resp. denným manažmentom mesta (teda s procesmi, ktoré sú definované, štandardizované a majú byť kontrolované a vylepšované).
- ❖ PHSR ako základný rozvojový dokument je úzko a neoddeliteľne **prepojený s platným územným plánom mesta a so všetkými schválenými a aktuálnymi sektorovými politikami** (dokumenty, koncepcie a stratégie v jednotlivých oblastiach) a slúži ako podklad pre rozhodovacie procesy na úrovni výkonného aparátu a rovnako aj na úrovni samosprávnych orgánov – mestského zastupiteľstva a jeho zložiek.
- ❖ PHSR je **premietnutý do programového rozpočtu** mesta, jeho realizácia je cielene premietnutá do inštitucionálneho rámca mesta (organizačná štruktúra, kompetencie a pod.).
- ❖ Procesy rozhodovania sú multikriteriálne a vychádzajú z prijatej filozofie PHSR a prijaté riešenia a riadenie rozvoja mesta je realizované na základe merania a vyhodnocovania dát.
- ❖ Základným princípom rozvoja mesta je aplikácia chytrých/smart riešení nielen v produktoch a službách, ale aj procesoch.
- ❖ Marketing mesta a externá komunikácia vychádza z PHSR.

PHSR mesta Kežmarok 2023-2027 tvoria, v súlade s metodikou a v súlade so zmluvou so zadávateľom:

1. **Analytická časť** a kľúčové zistenia
2. **Strategická časť** (vrátane prvkov programovej časti)
3. **Implementačná (realizačná) časť**
4. **Východiská/návrh Akčného plánu 2024 – 2026**

Podrobná Analytická časť PHSR a návrh prvého krátkodobého Akčného plánu realizácie stratégie na roky 2024 – 2026 sú prílohami tohto dokumentu.

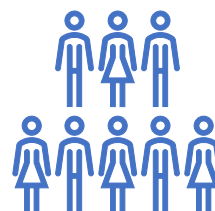
1 KĽÚČOVÉ ZISTENIA Z ANALYTICKEJ ČASTI

Táto kapitola je výberom kľúčových zistení o stave a trendoch rozvoja mesta Kežmarok za obdobie 2013-2022. Výber je spracovaný na základe výsledkov komplexnej analýzy stavu mesta, ktorá tvorí **prílohu PHSR Analytická časť**, vrátane zdrojov použitých dát, informácií a metodiky prípravy a vyhodnotenia vykonaného dotazníkového prieskumu.

1.1 Obyvateľstvo

Za obdobie posledných 10 rokov (2013-2022) **počet obyvateľov mesta Kežmarok klesol o 8,3 %**, spolu o 1 389 osôb, celkový úbytok predstavuje priemerný pokles o 92 obyvateľov ročne. Najvýznamnejší pokles o 7,1 % (1 177 osôb) nastal za obdobie posledných piatich rokov, k čomu však významne prispela rekordne vysoká úmrtnosť obyvateľstva v dôsledku pandémie Covid 19.

Z hľadiska prirodzeného prírastku v porovnaní s regionálnymi celkami (SR, Prešovský kraj, okres Kežmarok), ktoré dlhodobo (2013-2022) zaznamenávajú nárast obyvateľstva, v meste Kežmarok hrubá miera celkového prírastku predstavuje za rovnaké obdobie v priemere **pokles o 5 obyvateľov na 1000 obyvateľov ročne**.

Fluktuácia obyvateľstva (vystahovaní a prisťahovaní obyvatelia) na 1000 obyvateľov ročne je v meste Kežmarok najvyššia v porovnaní s vybranými regionálnymi celkami. Výsledná výrazne záporná hrubá miera migračného salda poukazuje na **dlhodobý trend vysťahovalectva obyvateľov mesta**.

Vzhľadom na pohlavie sa zloženie obyvateľstva mesta Kežmarok výrazne nezmenilo, podiel obyvateľstva je dlhodobo na úrovni 52 % žien a 48 % mužov.

Zloženie obyvateľstva podľa veku je v meste Kežmarok v roku 2022 podobné ako zloženie obyvateľstva na národnej úrovni či úrovni krajskej, dominuje obyvateľstvo v produktívnom veku 67 % a následne podiel obyvateľov v poproduktívnom veku 18 % prevyšuje podiel obyvateľov v predproduktívnom veku 15 %, **v meste dominuje nárast obyvateľstva v post-produktívnom veku**, od roku 2013 sa počet obyvateľov v tejto vekovej kategórii zvýšil o 40 %, najmä na úkor vekovej skupiny v produktívnom veku.

Trend starnutia obyvateľstva v meste potvrdzuje aj index starnutia. Kým v roku 2013 pripadalo 77 obyvateľov v poproduktívnom veku na 100 obyvateľov v predproduktívnom veku, v roku 2022 je to až 121 obyvateľov. Taktiež priemerný vek stúpol z 38,5 v roku 2013 na 41,9 v roku 2022.

V Kežmarku z hľadiska dosiahnutého vzdelania prevláda skupina so stredoškolským vzdelaním (približne 50 %), podobne ako v ostatných sledovaných územných celkoch, nasledovaná obyvateľmi s vzdelaním vysokoškolským (takmer 20 %).

1.2 Bývanie

Podľa posledného sčítania obyvateľstva v roku 2021 **v meste dominujú rodinné domy** (približne 72 % všetkých domov), pričom k roku 2021 bolo v meste spolu zrekonštruovaných vyše 70 % domov. Bytové domy predstavujú približne 21 %. Napojenosť domov na líniovú infraštruktúru z verejnej siete je nasledovná: vodovodná prípojka 96 % domov, vodovodná prípojka 98 % bytov, kanalizačná prípojka 91 % domov a plynová prípojka 93 % domov.

V meste sa nachádza spolu 5 780 bytov, z toho 75 % v bytových domoch. Podiel trvalo obývaných bytov v meste Kežmarok klesol medzi rokmi 2011 a 2021 z 92,8 % na 86,7 %. U viac ako polovice bytov v meste Kežmarok prevláda diaľkové ústredné kúrenie 57 %, spomedzi zdrojov energie využívaných na vykurovanie bytov dominuje plyn spolu u 96 % bytov.

Počet nájomných bytov vo vlastníctve mesta – spolu 336 bytov (2022) tvorí približne 6 % na celkovom bytovom fonde v meste. Z tohto počtu je 332 bytov obývaných. **Miera uspokojenia dopytu nájomného bývania je za obdobie 2018-2022 v prípade rodín s deťmi 39 % a v prípade ZŤP občanov a dôchodcov 81 %.** Počet žiadateľov, ktorí boli zaradení do **zoznamu čakateľov na nájomný byt** po splnení podmienok, **vzrástol** od roku 2013 zo 47 žiadateľov na 150 v roku 2022 (nárast o takmer 220 %).

Najvýznamnejšou investíciou v oblasti bývania bola v období 2015-2022 výstavba nových 18 nájomných bytov v bytovom dome na Weilburskej ulici v celkovej výške investície 988 425 eur. Medzi najvýznamnejšie pripravované projekty v oblasti bývania patria projekty: *Kasárne* (malo by vzniknúť 387 bytov), *Polyfunkčný objekt Sihoť* (plánovaných 25 bytových jednotiek), *Polyfunkčný objekt Juh* (plánovaných 16 bytových jednotiek), IBV Suchá hora (45 stavebných pozemkov pre samostatne stojace rodinné domy a 10 stavebných pozemkov pre rodinné domy v radovej zástavbe) a *IBV Nad kaštieľom* (8 bytových jednotiek a 188 rodinných domov).

1.3 Školstvo

V meste Kežmarok sa nachádzajú 4 materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. **Počet detí v MŠ sa za sledované obdobie (2013-2022) výrazne nemenil**, pričom v období 2013-2018 mal mierne klesajúci charakter, odvtedy prevažne rastie, avšak už nedosahuje maximálnu hodnotu z roku 2013. Priemerný počet detí v triede za sledované obdobie je v priemere o 2 deti vyšší ako je priemerná hodnota pre SR.

V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Kežmarok sa nachádzajú tri základné školy. **Vývoj počtu žiakov ZŠ má z dlhodobého pohľadu (obdobie 2018-2022) mierne klesajúci trend.** Výsledky testovania základných škôl v meste Kežmarok boli porovnávané za školský rok 2013/14 a 2022/23. Možno konštatovať, že **v školskom roku 2022/23 sa výsledky škôl v Kežmarku priblížili celoslovenskému priemeru.** V prípade ZŠ Dr. Daniela Fischera a Hradné námestie 38 ide o negatívny jav, nakoľko v roku 2013/14 dosahovali výrazne vyššie hodnoty ako bol priemer SR (o 7- 10%), v prípade ZŠ Nižná brána predstavuje tento vývoj malé zlepšenie (približne o 4%).

Počet žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (SPZ) a marginalizovaných rómskych komunít (MRK) je za obdobie 2017/18-2021/22 priemerne 1,7 % celkového počtu žiakov, avšak **ich počet pri porovnaní hodnôt v školských rokoch 2017/18 a 2021/22 poklesol až o 37,3 %.** Skupina SZP a MRK s podpriemernými výsledkami tvorí za sledované obdobie priemerne približne 65 % z celkového počtu SZP a MRK žiakov.

V meste Kežmarok sa nachádza 1 základná umelecká škola (ZUŠ Antona Cígera), ktorá má 5 odborov a Centrum voľného času, ktoré má v súčasnosti 17 útvarov (šk. rok 2021/22). **Počet detí prihlásených v oboch subjektoch za sledované obdobie posledných 5 rokov klesá**, pričom tento trend je výraznejší v súvislosti s centrom voľného času (počet navštevujúcich detí klesol v šk. roku 2021/22 oproti šk. roku 2017/18 o približne 40 %).

Od roku 2017 bolo do opravy a modernizácie školskej infraštruktúry investovaných takmer 2 milióny eur, najviac v roku 2020. Najväčšie investície zahŕňali zníženie energetickej záťaže budovy MŠ

Cintorínska, rozšírenie a zateplenie MŠ Možiarska 1, zateplenie a opravu časti strechy ZŠ Dr. D. Fischera či vybavenie odborných učební vo všetkých troch ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta.

1.4 Zdravotná starostlivosť

Zdravotnú starostlivosť v meste poskytuje Nemocnica Dr. V. Alexandra, poliklinika a štátni a súkromní lekári. Od roku 2018 je nemocnica začlenená do skupiny AGEL - formou prenájmu nemocnice na 20 rokov s 5 ročnou opciou. Nemocnica má sídlo má na Huncovskej ulici a svoje vysunuté pracoviská má na Hviezdoslavovej ulici (nemocnica s poliklinikou).

Počet ukončených hospitalizácií má za sledované obdobie 2018-2022 na všetkých oddeleniach dlhodobý klesajúci trend, s výnimkou oddelenia chirurgie, kde došlo oproti roku 2018 k nárastu približne o 50 %. V roku 2022 bolo najviac ľudí hospitalizovaných na oddelení gynekologicko-pôrodníckom, internom a detskom.

Napriek spomínanému klesajúcemu trendu možno na niektorých oddeleniach sledovať medziročný nárast (2021/2022) počtu ukončených hospitalizácií (chirurgické oddelenie, JIRS novorodenecké a ďalšie).

Počet lekárov vzrástol oproti roku 2012 (38 lekárov) na 44 v roku 2022. Naopak, **počet sestier klesol** oproti roku 2012 (117 sestier) na 109 sestier v roku 2022. Počet pôrodných asistentiek sa za sledované obdobie výrazne nemenil.

Mesto Kežmarok v roku 2020 začalo s realizáciou výstavby Centra integrovanej zdravotnej starostlivosti v areáli Nemocnice s poliklinikou Dr. Alexandra. Centrum bolo oficiálne sprevádzkované koncom septembra 2022.

1.5 Sociálne služby

Mesto v sociálnej oblasti disponuje podrobným strategickým dokumentom Komunitný plán sociálnych služieb mesta Kežmarok na roky 2014 – 2020 (aktualizovaný v roku 2018) a v súčasnosti prebieha príprava nového komunitného plánu mesta pre obdobie 2023 – 2030. Tento dokument detailne pojednáva o potrebách a o ponuke sociálnych služieb pre zraniteľné skupiny obyvateľov mesta v súlade so Zákonom o sociálnych službách.

Zariadenie pre seniorov (ZPS) a Zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS)

Priemerná mesačná obsadenosť oboch súčastí zariadenia sa v rokoch 2018-2020 pohybuje okolo 85-86 %, najmä z dôvodu nevhodného prostredia nerekonštruovaných izieb pre imobilných obyvateľov. V roku 2022 bola uznesením mestského zastupiteľstva znížená kapacita zariadenia v oboch sekciách, preto obsadenosť výrazne vzrástla.

Počet nových prijímateľov sociálnych služieb v ZPS má, s výnimkou pandemických rokov 2020-2021, **rastúci trend**, medzi rokmi 2018 a 2022 došlo k nárastu počtu nových klientov o viac ako 50 %. Počet evidovaných žiadostí o poskytovanie sociálnych služieb je za sledované obdobie, s výnimkou pandemických rokov, pomerne stabilný.

ZPS a ZOS ponúka tiež možnosť odoberania a rozvozu obedov pre invalidných a starobných dôchodcov s nepriaznivým zdravotným stavom. **Počet vydaných obedov za sledované obdobie kontinuálne rastie.**

Oblasť komunitnej a terénnej sociálnej práce

Mesto Kežmarok bolo v období 2017-2022 zapojené v Národnom projekte „Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít“, ktorý prebiehal v 2 fázach, a ktorý umožnil zamestnanie 2-3 terénnych pracovníkov, ktorí zabezpečovali klientom komplexnú starostlivosť v ich domácom prostredí. **V roku 2022 napriek nižšiemu počtu klientov bol zaznamenaný najvyšší počet intervencií pri počte 2 terénnych pracovníkov.**

Investície

V rokoch 2016-2022 bolo v sociálnej oblasti spolu investovaných 1 214 279 EUR, z toho najviac v roku 2021. Najväčší objem prostriedkov smeroval do rekonštrukcie ZPS a ZOS, a to vo viacerých fázach, na základe dopytu je **v príprave aj projekt výstavby nízkokapacitného zariadenia pre seniorov komunitného typu s kapacitou 12 prijímateľov.**

1.6 Bezpečnosť občanov a návštevníkov mesta

Z dlhodobého trendu, v porovnaní s rokom 2012, je možné konštatovať, že **výrazne klesá počet spáchaných trestných činov**, tak na území mesta ako aj celého štátu. Pozitívny trend je možné identifikovať aj v oblasti dopravnej bezpečnosti, keď sa výrazne zlepšili všetky sledované údaje. **V porovnaní s rokom 2012 klesol počet dopravných nehôd v roku 2022 o 77 %.**

V období rokov 2018-22 mestská polícia Kežmarok zaznamenala stúpajúci trend zistených protiprávných konaní, z hľadiska typu vysoko prevládajú priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

V rámci sledovaného obdobia sa **výrazne zvýšila efektívnosť využívania kamerového systému**, keď pri približne rovnakom počte kamier (35 -37) stúpol počet zistených protiprávných konaní o 530 % v porovnaní rokov 2018 a 2022.

Jedinou príčinou požiarov na území mesta v období 2018-2022 bolo vypaľovanie trávy a suchých porastov. Lesné požiare sú však v súčasnosti veľkým rizikom aj v súvislosti s vplyvmi zmeny klímy, obzvlášť v období dlhotrvajúceho sucha.

1.7 Voľný čas

Kultúra

Hlavnými zriaďovateľmi v oblasti kultúry sú Mesto Kežmarok (Mestské kultúrne stredisko - Kino Iskra, Mestská knižnica, Výstavná sieň) a Prešovský samosprávny kraj (Múzeum v Kežmarku). Okrem toho pôsobí v meste folklórny súbor Magura, o.z., detský folklórny súbor Goralik, Galéria U Anjela o.z., a tiež vydavateľstvá Vivit a Jadro.

Kino Iskra premieta 6 dní v týždni vrátane predstavení v rámci filmového klubu 4-krát v mesiaci. Štatistické dáta ukazujú, že **po covidových rokoch sa záujem obyvateľov o filmové predstavenia postupne vracia na predpandemickú úroveň.**

Kultúrne stredisko poskytuje širokú škálu kultúrnych programov pre deti, mládež a dospelých občanov mesta, ale aj jeho návštevníkov - koncerty, divadelné predstavenia, vystúpenia folklórnych a tanečných súborov a talentové súťaže. Jeho priestory slúžia aj pre krúžky a súbory, **počet týchto stretnutí však klesá, kvôli znížovaniu počtu spolkov organizujúcich uvedené aktivity.**

Mestská knižnica okrem základných služieb pre mesto a okolie umožňuje aj medziknižničnú (aj medzinárodnú) výpožičnú službu prostredníctvom medzinárodného knižnično-informačného systému KIS3G, konzultačné a poradenské služby, poskytovanie dokumentografických a faktografických informácií, a prípravu a realizáciu kultúrno-vzdelávacích podujatí. Medziročný nárast návštevníkov za roky 2021-2022 predstavuje takmer 40%, avšak počet návštevníkov za rok 2022 (19 423) sa zatiaľ nepribližuje maximu za sledované obdobie z roku 2017 (26 455).

Festivalu Európske ľudové remeslo sa po dvojročnej prestávke v roku 2022 podarilo dosiahnuť 77 % návštevnosť z roku 2019.

Štatistiky návštevnosti naznačovali **stúpajúci trend popularity múzea, jeho expozícií a výstav** medzi rokmi 2018-2019. Po pandemických rokoch 2020 a 2021 bol zaznamenaný pomerne rýchly návrat smerom k predchádzajúcim hodnotám.

Šport

Oblasť športu podrobne analyzuje *Koncepcia rozvoja športu mesta Kežmarok na obdobie 2020 – 2027*.

Získané dáta ukazujú, že po prekonaní covidových rokov (2021 a 2022) **výrazne stúpa záujem o indoorové športy**, v prípade zimného štadióna je to spôsobené aj jeho zrealizovanou rekonštrukciou.

Mestské kluby zastrešuje Mestský športový klub (MŠK). Dáta ukazujú, že **činnosť MŠK je stabilná a záujem o šport pretrváva bez výrazných výkyvov**. Ostatné športové kluby v meste, ktoré nie sú súčasťou MŠK, sú podporované prostredníctvom VZN mesta Kežmarok č. 3/2016.

Kežmarok bol v roku 2021 úspešný v kandidatúre na Európske mesto športu v kategórii miest do 25 000 obyvateľov. V rámci roku 2022 sa konalo 250 športovo-pohybových aktivít, do ktorých sa zapojilo viac ako 8 000 obyvateľov a návštevníkov mesta.

V septembri 2023 sa Kežmarok spojil s Liptovským Mikulášom a Novým Targom, aby sa ako *Tatry komunita* uchádzali o prestížne ocenenie *Európska komunita športu* - úlohou každého partnerského mesta bude zorganizovať športové podujatie pre ostatné partnerské mestá.

Medzi najvýznamnejšie investície do športovej infraštruktúry v rámci obdobia 2017-2022 patrila rekonštrukcia zimného štadióna (€ 4,6 mil.), dostavba a rekonštrukcia arény Kežmarok (€ 2,5 mil.), rekonštrukcia letného kúpaliska (€ 0,6 mil.)

1.8 Životné prostredie

Adaptácia

Mesto Kežmarok bolo jedným z prvých na Slovensku, ktoré sa rozhodlo systematicky **reagovať na vplyvy zmeny klímy**. *Stratégia adaptácie mesta Kežmarok na zmenu klímy so zameraním na rast častosti intenzívnych zrážok*, bola vypracovaná v roku 2015. V období rokov 2015-2022 sa podarilo zrealizovať všetky plánované protipovodňové opatrenia, ktoré spadajú do kompetencie mesta.

V súčasnosti **je nutné aktualizovať adaptačnú stratégiu mesta Kežmarok tak**, aby bolo možné vyhodnotiť progres, ktorý nastal realizáciou adaptačných opatrení (najmä protipovodňových); aby sa posúdili aj ďalšie prioritné vplyvy zmeny klímy (napr. väčšia častosť a intenzita vln horúčav), a aby sa vzal do úvahy výrazný metodologický progres.

Mitigácia

Nízkouhlíková stratégia mesta Kežmarok, ktorá bola vypracovaná v roku 2020, odporúča, aby sa mesto primárne zameralo na **motiváciu vlastníkov domov, správcov bytových domov a správcov objektov znižovať spotrebu energie a tvorbu emisií CO₂**. Ďalej by sa mesto malo zaoberať súkromnou dopravou, kde prechodom na alternatívne spôsoby dopravy alebo alternatívne palivá existuje možnosť dosiahnuť nižšiu produkciu emisií CO₂ a produkciu prachových častíc PM10 a PM2.

Podobne aj *Aktualizácia koncepcie rozvoja mesta Kežmarok v oblasti tepelnej energetiky* navrhuje opatrenia v oblasti obnovy budov, energetickej efektívnosti, zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie v meste či obnovy teplovodných kotlov. Ideový koncept *Smart Green City Kežmarok* podporuje vyššie uvedené zámery cez odporúčanie revitalizácie zdrojov tepla centrálného zásobovania teplom, využitie potenciálu fototermitických a fotovoltaických panelov či využitie riešení ako smart metering a mikrogrid.

Mesto Kežmarok je lokalizované v zóne **s potenciálom pre geotermálne zdroje**, a v roku 2022 sa podarilo uskutočniť prieskumný vrt, ktorý potvrdil možnosť využitia tohto zdroja energie. V prípade zrealizovania plánu mesta využiť geotermálnu energiu na vykurovanie pri optimistickom scenári by bolo možné nahradiť plyn až na 91%, pri pesimistickom scenári by to bolo 50-60%; v oboch prípadoch dôjde aj k významnému zníženiu produkcie skleníkových plynov.² Vrt bol v decembri 2023 spustený do skúšobnej prevádzky, pričom v budúcnosti by mohol zásobovať až 1500 domácností, ako aj mestské budovy. V pláne je prepojiť až štyri kotolne centrálného zdroja tepla.

Zeľeň

Mesto nemá spracovanú komplexnú dokumentáciu pre plánovanie tvorby zelene a jej ochranu. Výsadba a revitalizácia zelene sa realizuje na základe dielčich projektov pre konkrétnu lokalitu v meste. **Progres od roku 2013 nastal v spracovaní pasportizácie zelene v rámci GIS systému mesta.** Na základe pasportizácie je možné konštatovať, že **v meste stále prevládajú dreviny priemernej až podpriemernej hodnoty.**

Lesy

Z celkových 2 862 ha lesa vo vlastníctve spoločnosti Lesy mesta Kežmarok s.r.o. je takmer 60 % kategorizovaných ako ochranné lesy a vyše 40 % ako lesy osobitného určenia. Podľa výročnej správy spoločnosti je jednou z priorit boj proti šíreniu podkôrneho hmyzu. **Smrekové porasty patriace mestu sú v celom rozsahu napadnuté lykožrútom smrekovým**, čo výrazne zhoršuje jeho kvalitu, počas posledných 5 rokov výrazne klesá množstvo ťaženého dreva.

² <https://euractiv.sk/section/energetika/interview/primator-ferencak-vdaka-geotermalnej-energii-sa-peniaze-udrzia-v-regione/>

Kvalita ovzdušia

Mesto Kežmarok sa na základe údajov z roku 2023 nachádza v stupni 0 – nerizikové obce z hľadiska kvality ovzdušia. Dominantným zdrojom znečisťovania ovzdušia v Prešovskom kraji je vykurovanie domácností, nasleduje cestná doprava. V okrese Kežmarok je najviac frekventovaná cesta č. 66 (pôvodné číslo 67), ktorá sa nachádza na Toporcerovej ulici v Kežmarku, kde v priemere denne prejde 17 095 vozidiel.

Environmentálne záťaž

Jediná pravdepodobná záťaž na území mesta je *Hnojisko Pri kuríne*, jedná sa o záťaž so strednou prioritou. Environmentálna záťaž OKTAN je sanovaná v rámci štátneho programu pre obdobie rokov 2022-2027 a podlieha monitoringu. V environmentálna záťaži *Bývalé kasárne* v súčasnosti prebieha sanácia pod gesciou MŽP SR.

Vodné hospodárstvo

Podľa *Plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027* je **problémom strata vody** v úpravovni vody Mlynčeky a je potrebná rekonštrukcia danej úpravovne a prírodného potrubia do Kežmarku. Z hľadiska kvality a kapacity dodávanej vody vodárenské zdroje pre mesto Kežmarok nie sú hodnotené ako problémové.

V období dlhodobého sucha a deficitu zrážok môže byť v niektorých oblastiach ohrozená dodávka pitnej vody, ide napríklad o mestá Levoča, či Stará Ľubovňa, mesta Kežmarok sa tento problém zatiaľ netýka. Podtatranská vodárenská spoločnosť však považuje za dôležité venovať pozornosť zabezpečeniu nových zdrojov kvalitnej pitnej vody, ktoré by posilnili kapacitu zdrojov a prípadne umožnili vyradenie nevyhovujúcich a rizikových priamych odberov z tokov.

Podľa dostupných zdrojov je v meste Kežmarok napojených na verejnú kanalizáciu 98,73 % obyvateľov. V lokalitách kde nie je vybudovaná dažďová kanalizácia, *Generel rozvoja vodného hospodárstva* odporúča vybudovať gravitačnú dažďovú kanalizáciu súbežne s inžinierskymi sieťami, tak aby bola zaústená do najbližšieho recipientu.

Odpadové hospodárstvo

Z celkového objemu 7 185 703 kg komunálneho vyprodukovaného v meste Kežmarok v roku 2022 tvorí **najväčší podiel (43 %)**, podľa druhu odpadu, **zmesový komunálny odpad**. Ďalej nasledujú železo a oceľ (14%), biologické rozložiteľné odpady (12%) a obaly z kovov (17%).

Množstvo vytriedených zložiek komunálneho odpadu za rok 2022 predstavovalo 46 %. Z pohľadu nakladania s odpadom za obdobie 2018 – 2022 teda **prevláda ukladanie odpadu na skládku**, keď sa viac ako polovica komunálneho odpadu stále zneškodňuje touto metódou, napriek stúpajúcim nákladom skládkovania. Podiel vytriedených zložiek komunálneho odpadu za sledované obdobie 2018-2022 predstavuje priemerne 47%, pričom najvyššiu hodnotu (55%) dosahuje v roku 2019. **Za posledné 3 roky (2020-2022) hodnota podielu vytriedených zložiek mierne rastie.**

1.9 Doprava

Z pohľadu výstavby, rekonštrukcie a obnovy ciest sa v období rokov 2018-2022 plánovaná hodnota rekonštrukcie, resp. obnovy ciest podarilo dosiahnuť iba v roku 2018. V roku 2022 sa to podarilo na 75 %. V zvyšnom období sa zrealizovali len minimálne objemy prác oproti plánu, podobne tomu bolo aj v oblasti výstavby, rekonštrukcie a obnovy chodníkov. Z pohľadu zabezpečenia dobrého technického stavu ciest sa ukazuje **zvýšený nárok na použitie posypového materiálu počas zimnej údržby**.

Parkovanie

Kežmarok aktuálne disponuje dohromady 2 923 parkovacími miestami, pričom vyše 800 je spoplatnených. V súčasnosti prebieha proces modernizácie spôsobu výberu parkovného, kde sa klasické automaty na mince nahradiť interaktívnymi parkovacími kioskami aj s možnosťou platby buď cez SMS alebo mobilnú aplikáciu.

Z pohľadu výstavby, rekonštrukcie a obnovy parkovísk sa najväčší objem prác zrealizoval v roku 2018, keď trojnásobne prekročil plánovanú hodnotu. Naplniť plán sa podarilo aj v roku 2019. V rokoch 2020 a 2021 sa parkoviska nerekonštruovali, reštart nastal v roku 2022.

V roku 2021 mesto urobilo prieskum so základným zistením, že **existuje deficit parkovacích miest** - ulice Levočská, Bardejovská, Lanškrounská majú deficit až 652 parkovacích miest, tzv. horný Juh 339 miest, sídlisko Sever 513 miest a vnútroblok Záhradná 309 miest.

Mestská hromadná doprava

V rámci štatistických ukazovateľov za obdobie 2018-2022 je pomerne konštantný počet ubehnutých kilometrov, priemerne 31 635 ročne. **Počet prepravených osôb výrazne stúpol** medzi rokmi 2018 a 2019 - o 32 %. **Najvýraznejšia zmena nastala v nákladoch na MHD, ktoré medzi rokmi 2018 a 2019 stúpili o 100 %**.

Cyklodoprava

Celková dĺžka cyklochodníkov v Kežmarku je 6,36 km. V roku 2018 bol vybudovaný cyklochodník v rámci projektu z programu Interreg V - A Poľsko Slovensko. Začiatok je napojený na už vybudovaný cyklochodník pri čističke odpadových vôd a povedie cez sídlisko Sever, z opačnej strany sa chodník napája na existujúci cyklochodník smerom do obce Vrbov.

V roku 2023 mesto Kežmarok v spolupráci s obcami Stráne pod Tatrami a Mlynčeky pripravili projekt cyklistického chodníka, ktorý má merať takmer tri kilometre. Mal by viesť z Kežmarku – smerom od železničnej stanice, pozdĺž cesty smerom do Stráni pod Tatrami, neskôr sa rozvetví do Strání pod Tatrami, druhá vetva sa odkloní do Mlynčekov.

Investície

Od roku 2016 bol najväčší objem finančných prostriedkov v oblasti dopravy investovaný v rokoch 2018, 2019 a 2022, medzi najväčšie projekty patrili: Cyklochodník – priesťah mestom, rekonštrukcie ciest (Kamenná baňa, Komenského, Zochova, časť Baštová, Severná, Obrancov mieru, časť Kostolné

námestie, Možiarska, Lányho), dobudovanie infraštruktúry v priemyselnom parku a aktuálne prebiehajúca rekonštrukcia ciest a dobudovanie základnej technickej infraštruktúry.

1.10 Trh práce

V sledovanom období (2018 – 2022) v okrese Kežmarok **vzrástla priemerná nominálna mesačná mzda o 335 €**, čo predstavuje nárast o 41 % oproti roku 2018, na národnej úrovni to bol nárast o 28 % a na úrovni kraja o 31 %. Za rok 2022 v okrese najviac vzrástla mzda v ekonomickej oblasti *Činnosti v oblasti nehnuteľností*.

Počet živnostníkov aj podnikateľov - fyzických osôb má za sledované obdobie (2018-2022) v meste Kežmarok prevažne rastúci trend, nedosahuje však zatiaľ hodnoty z roku 2013. Miera rastu je pri porovnaní rokov 2018 a 2022 17 % v prípade živnostníkov a 18 % v prípade fyzických osôb.

Podobný vývoj má za sledované obdobie aj počet právnických osôb v meste. V roku 2013 sa 38 % právnických osôb radilo medzi neziskové, pričom v roku 2022 je tento podiel už iba 19 %.

Zvyšuje sa aj počet podnikov v okrese Kežmarok - celková zmena počtu podnikov oproti roku 2013 predstavuje nárast o 65 %.

Vývoj evidovanej nezamestnanosti v meste Kežmarok kopíruje národný a krajský – prevažne klesajúci trend vývoja nezamestnanosti. **Evidovaná nezamestnanosť v meste Kežmarok je však dlhodobo výrazne nižšia než v okrese Kežmarok a v Prešovskom kraji.**

Medzi evidovanými uchádzačmi o zamestnanie za posledné 3 roky z hľadiska vzdelania dominujú uchádzači s vyšším sekundárnym vzdelaním (vyše 85 %). Z pohľadu veku je štruktúra UoZ za posledné 3 roky pomerne vyrovnaná. V roku 2022 najviac osôb spadalo do vekových kategórií 45-49 rokov (13,3 %) a 55-59 rokov (12,5 %).

Celkovo možno v meste Kežmarok za posledné 3 roky sledovať **prevahu krátkodobu nezamestnaných**, priemerne v podiele 66%. Za posledné 3 roky klesá podiel osôb nezamestnaných kratšie ako 3 mesiace - na úkor nárastu zložky nezamestnaných po dobu 4-9 mesiacov.

Pri dlhodobej nezamestnanosti sa za posledné 3 roky znížil podiel nezamestnaných po dobu 1-2 roky, avšak podiel nezamestnaných po dobu 2-4 roky stúpol oproti roku 2020 takmer o polovicu.

1.11 Cestovný ruch

Počet lôžok a ubytovacia kapacita v meste Kežmarok sa za sledované obdobie (2018-2022) výrazne nezmenil. **V meste dominujú domáci návštevníci**, ktorí tvoria za sledované obdobie približne 65 %. V roku 2022 došlo po pandemických rokoch k nárastu počtu prenocovaní v meste o viac ako 50 %, avšak hodnoty stále nedosahujú úroveň z rokov 2017-2019.

Mesto Kežmarok je zakladajúcim členom Oblastnej organizácie Tatry-Spiš-Pieniny (OOCR TSP), pričom správa o činnosti za rok 2022 konštatuje, že **rok 2022 sa niesol v znamení reštartu cestovného ruchu po pandémie COVID 19**. Počet prenocovaní na území OOCR za rok 2022 výrazne vzrástol oproti roku 2021 (ten predstavuje minimum za sledované obdobie od roku 2015), čo sa priaznivo prejavilo aj na výške vybranej dane za ubytovanie. **Mesto Kežmarok bolo z hľadiska počtu prenocovaní na treťom mieste v rámci stredísk OOCR TSP.**

Komplexné informácie pre turistov a návštevníkov poskytuje Kežmarská informačná kancelária (KIA). **Väčšinu návštevníkov KIA dlhodobo predstavujú Slováci, nasledujú občania Českej republiky a Poľska.** Zaujímavosťou je, že počet návštevníkov z Česka v roku 2019 prevýšil všetky ostatné národnosti, vrátane slovenskej.

Múzeum Kežmarok

Zo štatistických ukazovateľov je zrejmý **nárast návštevnosti Múzea v Kežmarku v roku 2022**, po ukončení pandemických rokov 2020 a 2021. V období pandémie poklesla napríklad návštevnosť Hradu takmer o polovicu (-48,6 %) oproti hodnote z roku 2019.

Výrazne najnavštevovanejšou súčasťou múzea je samotný hrad, ktorý predstavuje približne 80-88 % celkovej návštevnosti za obdobie posledných 5 rokov.

Z hľadiska pôvodu návštevníkov kežmarského múzea dlhodobo dominujú domáci návštevníci, podiel zahraničných návštevníkov je za sledované obdobie v priemere 12,9 % ročne.

Z hľadiska veku múzeum navštevujú najmä dospelí (priemer za sledované obdobie 47 %), tesne nasledovaní podielom detí/študentov (priemer 41 %). Stabilnú skupinu návštevníkov tvoria dôchodcovia (priemer 12%).

1.12 Online dotazníkový prieskum

Účelom dotazníka bolo zistiť anonymný názor obyvateľov mesta z hľadiska ich spokojnosti s naplnením vízií pôvodného PHSR mesta, tento postoj bol vo vyhodnotení dotazníka zároveň interpretovaný ako spokojnosť s kvalitou života respondentov v jednotlivých rozvojových oblastiach v meste Kežmarok.

V prvej dopytovanej oblasti „Prostredie pre život“ na základe odpovedí respondentov možno konštatovať prevažnú spokojnosť, keďže 58 % opýtaných zvolilo najčastejšie odpovede „spokojný“ alebo „skôr spokojný“. **Najväčšiu spokojnosť obyvateľa vyjadrili v otázke kvality ovzdušia v meste** (až 85 % prevažne spokojných), naopak **najväčšiu nespokojnosť možno konštatovať pri postoji obyvateľov k čistote a vzhľadu stojísk kontajnerov**, kde až 64 % opýtaných bolo prevažne nespokojných, pričom táto téma výrazne rezonovala aj v komentároch v otvorenej otázke.

V druhej časti „Samospráva vo vzťahu k obyvateľom a návštevníkom“ boli taktiež najčastejšie zvolené odpovede vyjadrujúce prevažnú spokojnosť (59%). Opýtaní boli **najviac spokojní s komunikáciou mesta a jeho propagovaním smerom k návštevníkom (68 %) a nespokojnosť bola najvýraznejšia (40 %) v otázke možnosti podieľať sa na veciach verejných**. V otvorenej otázke sa objavovali napríklad podnety týkajúce sa nespokojnosti s ponukou služieb v centre mesta, najmä vo večerných hodinách.

V oblasti „Zdravie, vzdelanie a voľný čas“ bolo celkovo zaznamenaných 51 % odpovedí vyjadrujúcich **pozitívny postoj**, pričom ten sa **týkal predovšetkým služieb a možností v oblasti kultúry a voľnočasových aktivít pre deti**. **Najvýraznejší podiel prevažne nespokojných (35-38 %) sa ukázal v otázkach dostupnosti zdravotnej starostlivosti a technického stavu zdravotných zariadení**, stále tu však prevláda spokojnosť (53-55%). Pomerne výrazný podiel nespokojnosti (30 %) bol zaznamenaný v otázke ponuky voľnočasových aktivít pre dospelých, kde podiel spokojných len tesne prevyšuje (34 %). Aj v otvorenej otázke sa zo 46 odpovedí približne v polovici prípadov jedná o dopyt po športovej infraštruktúre a aktivitách.

V sekcii „Ekonomika a bývanie“ prevažuje v odpovediach obyvateľov negatívny postoj, celkovo až 41 % odpovedí predstavuje názor „skôr nespokojný“/„nespokojný“. **Najvýraznejšia nespokojnosť (49 %) sa prejavuje v otázke pracovných príležitostí v meste**. **Veľmi nízka spokojnosť (11-13 %) bola zaznamenaná v otázkach dostupnosti nájomného bývania, stavebných pozemkov a možností pre podnikanie**. Dostupnosť služieb a ponuka obchodov v meste je téma, ktorá najviac polarizovala zúčastnených prieskumu, nakoľko iba 1 % opýtaných zaujalo neutrálny postoj. Mierne prevažovali odpovede vyjadrujúce spokojnosť obyvateľov (52 %). V otvorenej otázke takmer 20 % z uvedených

odpovedí opäť uviedlo sťažnosti na **chýbajúce reštauračné služby v centre mesta** (najmä počas večerov a víkendov) a tiež nízku kvalitu existujúcich obchodov v meste.

Postoje v oblasti „Doprava a mobilita“ boli pomerne vyrovnané – celkovo sa k odpovediam vyjadrujúcim prevažnú nespokojnosť priklonilo 43 % respondentov, 36 % opýtaných bolo prevažne spokojných a 20 % zaujalo neutrálny postoj. **V oblasti dopravy vlastným autom a dostupnosti parkovacích miest v meste Kežmarok, odrážajú výsledky prieskumu výraznú nespokojnosť obyvateľov (približne 70 %).** Výsledky dopytovania v oblasti verejnej dopravy v meste a v rámci regiónu naznačujú, že tento spôsob dopravy využíva len malá časť z účastníkov prieskumu, nakoľko neutrálny postoj k téme predstavuje najväčšiu časť odpovedí.

2 STRATEGICKÁ ČASŤ

Cieľom vypracovania strategickkej časti PHSR mesta Kežmarok na obdobie 2023 – 2027 s výhľadom do roku 2035 bolo, aby vznikla stratégia, ktorá je výsledkom systematického, odborného a otvoreného procesu, do ktorého boli zahrnuté, okrem faktografických poznatkov, aj osobná a inštitucionálna znalosť lokálneho prostredia, ktorá motivuje k spolupráci kľúčových aktérov rozvoja územia mesta Kežmarok.

2.1 Metodika prípravy stratégie rozvoja mesta

Na základe skúseností z procesu hodnotenia dosahovania viacerých cieľov a opatrení predchádzajúceho PHSR a z dôvodu potreby odvetvovej integrácie, je toto PHSR pre obdobie 2023 – 2027 postavené na jednom ciele a indikátoroch jeho plnenia, cez ktoré sa napĺňa Vízia mesta Kežmarok 2035.

Cieľ rozvoja mesta je vyhodnocovaný desiatimi indikátormi kvality života a 15 špecifickými indikátormi. Indikátory rozvoja mesta Kežmarok sú definované tak, aby ukázali dosiahnutú zmenu v čase. Vybrané indikátory sú kvantitatívne (zistiteľné z oficiálnych zdrojov), ako aj kvalitatívne (cez prieskum verejnosti). Ku všetkým indikátorom rozvoja mesta, kde to bolo možné, bol priradený východiskový stav.

Vytýčený cieľ rozvoja mesta je napĺňaný cez štyri rozvojové oblasti:

1. Verejné služby a občan
2. Podpora lokálnej ekonomiky
3. Kvalita životného prostredia
4. Dopravná mobilita

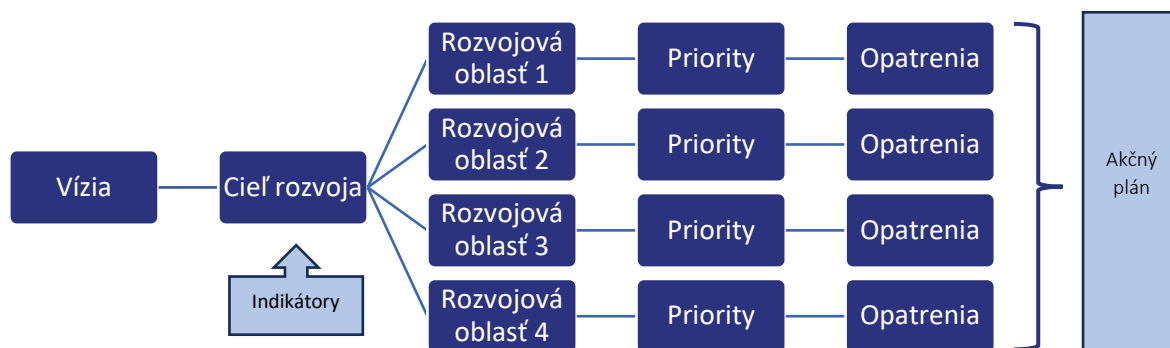
Každá z uvedených oblastí rozvoja mesta obsahuje špecifické priority a zameranie opatrení v rámci priorít. Priority adresujú hlavné rozvojové výzvy mesta, ktorým je potrebné v plánovanom období, z hľadiska intervencií samosprávy mesta, venovať zvýšenú pozornosť.

Aby bola zabezpečená flexibilita mesta v realizácii jednotlivých priorít, je v rámci nich definované zameranie ako súbor navzájom súvisiacich opatrení (činností), a je na rozhodnutí samosprávy mesta, v zmysle meniacich sa podmienok, okolností a potrieb, aké (detailnejšie, resp. nové) opatrenia a činnosti prijme na napĺňanie cieľa a indikátorov rozvoja mesta.

Konkrétne projekty/projektové zámery/projektové idey súvisiace s danou rozvojovou oblasťou a prioritou rozvoja mesta sú súčasťou návrhu Akčného plánu na obdobie rokov 2024 - 2026, ktorý je flexibilným nástrojom a priebežne sa dopĺňa na základe kritérií uvedených v implementačnom mechanizme.

Akčný plán je manažérsky nástroj, ktorý sa využíva počas celej doby realizácie PHSR s tým, že vybrané aktivity na daný rok/roky sa premietnu do programového rozpočtu mesta.

OBRÁZOK 1: ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU

2.2 Vízia mesta Kežmarok v roku 2035

Vízia mesta je popisom realistického očakávaného stavu vo všetkých rozvojových oblastiach mesta. Je napísaná tak, akoby sa plánovaný stav už naplnil a tým motivuje tento stav aj dosiahnuť.

Preto v roku 2035 v Kežmarku:

Sú vytvorené podmienky pre spomalenie trendu úbytku obyvateľov a naopak počet tých (najmä mladých a kvalifikovaných), ktorí chcú v meste žiť narastá.

Kvalita zdravotných a sociálnych služieb sa neustále zlepšuje.

Medzigeneračné aktivity a solidarita sú pevnou súčasťou kežmarskej spoločnosti.

Modernizáciou a rozšírením priemyselného parku Pradiareň sa výrazne zlepšili podmienky pre udržanie súčasných a prilákanie nových zamestnávateľov.

Stúpla kvalita verejných služieb využitím potenciálu SMART technológií.

Infraštruktúrny dlh sa s pomocou využitia externých zdrojov významne znížil.

Mesto výrazne znížilo produkciu skleníkových plynov, najmä prostredníctvom využitia geotermálnej energie.

Mesto systematicky zvýšilo svoju odolnosť na dopady zmeny klímy.

Propagácia mesta, ekonomické a spoločenské prínosy neustále rastú maximálnym využívaním prírodného, kultúrneho a športového potenciálu.

2.3 Cieľ rozvoja mesta Kežmarok

Cieľ rozvoja mesta Kežmarok je:

Zvýšiť kvalitu života obyvateľov mesta Kežmarok.

Pod kvalitou života rozumieme výsledok vzájomného pôsobenia sociálnych, zdravotných, ekonomických a environmentálnych podmienok týkajúcich sa ľudského a spoločenského rozvoja. Tento cieľ na jednej strane predstavuje objektívne podmienky pre dobrý život, a na druhej strane subjektívne prežívanie dobrého života. Objektívna stránka zahŕňa napĺňanie sociálnych a kultúrnych potrieb v závislosti od materiálnej dostupnosti, spoločenskej akceptácie a fyzického zdravia jednotlivca. Subjektívne prežívanie kvality života zahŕňa dobrý životný pocit, pohodu a spokojnosť jednotlivca s vlastným životom. Pre potreby PHSR pomenovanie obyvateľ zahŕňa všetkých, ktorí v meste bývajú, resp. v ňom pôsobia (študujú, pracujú a pod.).

2.4 Indikátory cieľa rozvoja mesta

2.4.1 Indikátory kvality života

TABUĽKA 1 INDIKÁTORY KVALITY ŽIVOTA

Indikátor	Stav k 31. 12. 2022
1. Evidovaná celková nezamestnanosť v %	5,5
2. Dlhodobá evidovaná nezamestnanosť v %	34
3. Vyplatené dávky v hmotnej núdzi a štátne dávky – počet klientov	104
4. Index ekonomického zaťaženia v %	48,21
5. Celkový prírastok obyvateľstva ako počet osôb	- 75
6. Migračné saldo	-66
7. Percento obyvateľov s ukončeným vyšším ako základným vzdelaním	70,8
8. Účasť obyvateľov na posledných komunálnych voľbách (KV) v %	40,4
9. Rozloha plôch splňujúca kritérium parku* v ha	-
10. Spokojnosť obyvateľov so životom v meste – prieskum	-

(*kritérium parku – rozloha nad 0,5 ha, čiastočne alebo úplne umelo vytvorený zelený otvorený priestor s mobiliárom, ktorý slúži najmä na prechádzky a krátkodobé zotavenie, ale má aj hygienickú, estetickú, kultúrnu, vzdelávaciu funkciu a je verejne prístupný)

2.4.2 Špecifické indikátory rozvoja mesta

TABUĽKA 2 ŠPECIFICKÉ INDIKÁTORY ROZVOJA MESTA

Inidkátor	Stav k roku 2022
1. Pomer počtu pridelených nájomných bytov (seniori, rodiny s deťmi) k počtu žiadateľov o nájomné bývanie v %	78,5
2. Počet evidovaných v poradovníku žiadostí o poskytovanie sociálnych služieb	29
3. Počet aktívne zúčastnených ľudí na organizovaných masových športových podujatiach.	7940
4. Priemerná známka ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta v rámci testovania žiakov 9. ročníkov – slovenský jazyk	2,56
5. Priemerná známka ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta v rámci testovania žiakov 9. ročníkov – matematika	2,43
6. Počet dopravných nehôd za rok	47
7. Počet prenocovaní v meste	17 522
8. Počet fyzických osôb - podnikateľov	1174
9. Počet nových cielených adaptačných opatrení* v zmysle mestskej adaptačnej stratégie prispievajúcich k zníženiu zraniteľnosti územia na dopady zmeny klímy (*adaptačné opatrenie = opatrenie technického charakteru; výsadba stromov, protipovodňové opatrenie, tienenie, záchyt zrážkovej vody ... opatrenia procesného charakteru; vytvorenie pozície klimatického manažéra, informačné kampane, vzdelávanie, systém včasného varovania...)	-
10. Počet prihlásených užívateľov komunikačného systému MUPOLIS	911
11. Pokles spotreby zemného plynu ako zdroja energie na vykurovanie v %	-
12. Množstvo vytriedeného komunálneho odpadu (KO) na celkovej produkcii KO v %	46
13. Počet návštevníkov EĽRO	50 000
14. Dĺžka cyklochodníkov slúžiacich na cyklodopravné účely v km (nie cykloturistické chodníky).	6,36
15. Počet osôb prepravených v MVD za rok	31 845

2.5 Rozvojové oblasti a priority rozvoja mesta

1. Rozvojová oblasť: VEREJNÉ SLUŽBY A OBČAN

Priority:

1.1 Bývanie

Opatrenia so zameraním na:

- výstavbu nových nájomných bytov,
- rekonštrukciu existujúcich mestských nájomných bytov,
- vytváranie podmienok pre riešenie otázky bývania mladých rodín.

1.2 Inklúzia a starostlivosť o seniorov

Opatrenia so zameraním na:

- podporu zdravého štýlu života seniorov vrátane vytvorenia cielených „seniorských“ relaxačných zón a športovísk,
- na skvalitnenie sociálnych služieb pre seniorov,
- deinštitucionalizáciu sociálnych služieb (napr. zariadenie pre seniorov).

1.3 Šport pre všetkých a podpora zdravia

Opatrenia so zameraním na:

- vytvorenie systému podpory športovania širokej verejnosti, vrátane zvýšenia využívania školských a mestských športových areálov verejnosťou,
- rozširovanie siete verejných športovísk (napr. krytá plaváreň),
- realizovanie Koncepcie rozvoja športu.

1.4 Výkonnostný a vrcholový šport

Opatrenia so zameraním na:

- vytvorenie bazálnych podmienok na úrovni mestskej samosprávy pre vybrané druhy športu v oblasti výkonnostného a vrcholového športu,
- poskytnutie základnej finančnej potreby športových klubov z rozpočtu mesta ako opakujúci sa zdroj istých financií.

1.5 Sociálne služby (mimo seniorov)

Opatrenia so zameraním na:

- plnenie Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Kežmarok.

1.6 Zdravie

Opatrenia so zameraním na:

- zvýšenie kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti so zameraním na dostupnosť odborných lekárov, dĺžku čakacích lehôt

1.7 Bezpečnosť

Opatrenia so zameraním na:

- podporu na rozvoj MTZ a personálneho doplnenia MsP,
- vzdelávanie a rozvoj odbornej kvality príslušníkov MsP,
- zvýšenie informovanosti a osvetu medzi rôznymi skupinami obyvateľov na zníženie kriminality v meste,

1.8 Vzdelávanie

Opatrenia so zameraním na:

- rekonštrukciu budov a areálov MŠ, a modernizácia vybavenia MŠ,
- rekonštrukciu budov a areálov ZŠ, a modernizácia vybavenia ZŠ,
- budovanie odborných kapacít pracovníkov v MŠ a ZŠ.

1.9 Kultúra

Opatrenia so zameraním na:

- skvalitnenie lokálnej kultúrnej infraštruktúry (napr. vybudovanie Domu kultúry a umenia),
- zvýšenie počtu a skvalitnenie kultúrnych podujatí vo verejnom priestore s ohľadom na záujem verejnosti,
- realizáciu nových projektov prepojením tradičnej formy umenia s novými formami,
- posilnenie spolupráce a angažovanosti medzi kultúrnymi operátormi, umelcami a občanmi,
- intenzívnejšie začlenenie marginalizovaných skupín, komunitných spolkov a združení organizácií obyvateľstva do kultúrneho diania mesta.

1.10 Komunikácia a smart technológie

Opatrenia so zameraním na:

- implementáciu dokumentu Smart Green City Kežmarok,
- podporu a propagáciu využívania nového komunikačného nástroja Munipolis,
- tvorbu funkčných partnerstiev na miestnej, regionálnej, národnej i medzinárodnej úrovni (podnikatelia, neziskový sektor), ktorých činnosti a aktivity budú príspevkom k napĺňaniu cieľov rozvoja mesta a ku skvalitňovaniu života v ňom.

1.11 Verejné priestory

Opatrenia so zameraním na:

- revitalizáciu existujúcich verejných priestorov,
- tvorbu nových verejných priestorov.

2. Rozvojová oblasť: LOKÁLNA EKONOMIKA SPOJENÁ S TVORBOU PRACOVNÝCH MIEST

Priority:

2.1 Lokálne služby a produkty

Opatrenia so zameraním na:

- podporu drobných predajcov lokálnych potravín ,
- vytvorenie zvýhodnených podmienok (priestorových, finančných, povolenacích) pre zakladanie a prevádzku malých služieb a remesiel (obuvník, krajčír, sklenár a pod.),
- vytvorenie kvalitnejších podmienok na spoločné spracovanie, predaj a marketing lokálnych a regionálnych produktov.

2.2 Cestovný ruch

Opatrenia so zameraním na:

- posilnenie destinačného manažmentu na úrovni mesta v spolupráci s OOCR Tatry-Spiš-Pieniny s vytvorením platformy spolupráce mesta a subjektov poskytujúcich produkty a služby v CR na území mesta, ale aj v jeho okolí,
- zvýšenie príjmov z CR so zameraním na kultúrny turizmus,
- elimináciu čierneho ubytovania,
- vybudovanie a dobudovanie komplexných produktov CR,
- dobudovanie infraštruktúry CR na území mesta.

2.3 Podnikateľské prostredie

Opatrenia so zameraním na:

- odvetvovo ciele oslovovať a etablovať nových investorov na území mesta,
- modernizáciu a rozvoj podnikateľského zázemia v priemyselnom parku Pradiareň.

3. Rozvojová oblasť: KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Priority:

3.1 Zmena klímy

Opatrenia so zameraním na:

- zmiernenie prehlbovania zmeny klímy (mitigácia) znížením produkcie skleníkových plynov s dôrazom na zvýšenie energetickej efektívnosti budov a zariadení samosprávy, ako aj opatreniami v doprave;
- prispôsobenie (adaptácia) sa dopadom zmeny klímy s dôrazom na prírodu blízke opatrenia - komplexné opatrenia na zmierňovanie následkov dlhodobého sucha, záplav a vln horúčav (napr. realizácia vodozadržných opatrení).

3.2 Obehové hospodárstvo

Opatrenia so zameraním na:

- zníženie produkcie komunálnych odpadov;
- zvýšenie separácie odpadov;
- zvýšenie zhodnocovania separovaných odpadov;
- minimalizáciu skládkovania zvyšných odpadov.

3.3 Ekosystémové služby

Opatrenia so zameraním na:

- tvorbu, ochranu a zlepšenie kvality zelene v meste, na zvýšenie odbornosti a kvality manažmentu starostlivosti o zeleň v meste,
- zlepšenie účinnosti infraštruktúry na dodávku pitnej vody,
- skvalitnenie manažmentu odpadových vôd,
- zvýšenie kvality ovzdušia, vrátane jeho monitoringu na území mesta.

4. Rozvojová oblasť: DOPRAVNÁ MOBILITA

Priority:

4.1 Dopravná infraštruktúra a dopravná bezpečnosť

Opatrenia so zameraním na:

- zvýšenie plynulosti a bezpečnosti cestnej dopravy,
- výstavbu nových cestných prepojení,
- výstavbu nových cyklodopravných trás,
- vytvorenie podpornej infraštruktúry pre rozvoj cyklodopravy,
- rekonštrukciu cestnej siete (cesty II. a III. triedy),
- modernizáciu dopravného vybavenia,
- zlepšenie podmienok statickej dopravy v súlade s podmienkami ochrany a tvorby zelene v meste,
- na osvetu a informovanosť k zvyšovaniu dopravnej bezpečnosti,
- zavedenie smart technológií (inteligentné priechody pre chodcov, parkovacie systémy, kamerové systémy, verejné osvetlenie).

4.2 Mestská verejná doprava

Opatrenia so zameraním na:

- zvýšenie komfortu cestujúcich v autobusoch MVD vrátane opatrení v čase horúčav a zabezpečenie bezbariérovosti,
- optimalizáciu spojení a cestovných poriadkov,
- rekonštrukciu autobusového nástupišťa.

4.3 Dostupnosť mesta

Opatrenia so zameraním na:

- tvorbu Integrovaného dopravného systému, teda vytváranie predpokladov pre zjednodušenie presunov obyvateľov za povinnosťami a voľnočasovými aktivitami zo širšieho okolia mesta,
- vytvorenie systému záchytných parkovísk pre individuálnu prepravu v nadväznosti na integrovaný dopravný systém,
- budovanie regionálnej a národnej dopravnej infraštruktúry (spolupráca/lobbying s regionálnou samosprávou a ministerstvami).

3 IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kežmarok 2023-2027, ktorý je základným dokumentom pre rozvoj mesta. Je zostavený tak, aby mesto mohlo **flexibilne reagovať na rýchle** (často aj ťažko predvídateľné) **zmeny v ekonomických, sociálnych a environmentálnych podmienkach**. To znamená, že PHSR je dokument, ktorý je rámcový a vymedzuje hlavné smerovanie rozvoja mesta a vytvára samospráve mesta dostatočný priestor na následné prijímanie zmien a detailnejšie intervencie.

Takto postavený rozvojový dokument si pre jeho realizáciu vyžaduje, aby boli zabezpečené:

- **základné princípy dobrého spravovania rozvoja mesta** pre plnenie PHSR,
- **kvalitný manažment** a objektívne analytické a kriteriálne rozhodovanie pre realizáciu PHSR,
- **dobre zostavený implementačný a aktualizčný mechanizmus** rozvojového dokumentu.

3.1 Základné princípy dobrého spravovania rozvoja mesta pre plnenie PHSR

Rešpektovanie stanovených základných princípov dobrého spravovania rozvoja mesta je podmienkou pre napĺňanie PHSR mesta – napĺňanie vízie mesta, cieľa i opatrení rozvoja mesta v období 2023 - 2037.

Je potrebné a dôležité, aby:

- PHSR bol akceptovaný a napĺňaný **na všetkých úrovniach riadenia** samosprávy mesta,
- sa pri realizácii PHSR počítalo s **aktívnou účasťou tých subjektov** (interných alebo externých), ktoré je nevyhnutné zainteresovať v danej oblasti/priorite/projekte, ako aj, aby sa umožnila účasť subjektom, ktorí majú záujem byť zainteresovaní,
- PHSR bol **základným podkladom pre rozhodovanie** v ktorejkoľvek činnosti mesta,
- PHSR bol **záväzkom pre prijatie verejnej zodpovednosti** za spravovanie rozvoja mesta,
- realizovanie opatrení a jednotlivých aktivít (projektov) PHSR bolo efektívne **v optimálnom vyvážení kvality, ceny a potrebného času na ich realizáciu**,
- sa preferovali tie aktivity a projekty, ktoré majú **najvyššiu účinnosť z hľadiska napĺňania indikátorov** cieľa rozvoja mesta (či už z hľadiska plánovaného výsledku, výstupu, resp. z hľadiska synergie s inými aktivitami).

3.2 Kvalitný manažment implementácie PHSR

Manažment implementácie/realizácie PHSR zahŕňa procesy:

- **monitoringu** realizácie PHSR (vecné, finančné a časové plnenie),
- **vyhodnocovania** dosahovanie cieľa PHSR prostredníctvom indikátorov,
- koordinácie **prípravy projektov/projektových zámerov** a projektových ideí v rámci samosprávy mesta,
- **spolupráce a budovania partnerstva** s dôležitými aktérmi rozvoja mesta (aj mimo samosprávy mesta),
- **budovania odborných kapacít** výkonných a volených zástupcov samosprávy v oblasti mestského rozvoja,

- **spracovávanie analytických údajov** pre získanie informácií o aktuálnej situácii alebo súčasných trendoch v rozvojových oblastiach mesta,
- získavanie a spracovanie informácií o **možnostiach externého financovania** aktivít.

Implementačné činnosti sú zabezpečené na troch úrovniach:

- 1. na úrovni primátora**, resp. delegovaného zástupcu primátora pre oblasť realizácie PHSR, ktorý poskytuje podporu prostredníctvom:
  - politického líderstva realizácie PHSR,
  - previazania výkonnej a volenej zložky samosprávy mesta pri realizácii PHSR,
  - sprostredkovávania partnerských kontaktov samosprávy mesta s externou sférou,
  - lobingu podpory plnenia cieľa rozvoja mesta a zámerov/opatrení PHSR na regionálnej a národnej úrovni.
- 2. na úrovni oddelenia s agendou rozvoja mesta**, ktorý je zodpovedný za:
  - zber a spracovanie indikátorov plnenia cieľa rozvoja mesta,
  - spracovanie monitorovacích a hodnotiacich správ z priebehu realizácie PHSR,
  - koordináciu prípravy a spracovania projektov a žiadostí o príspevok podávaných s účasťou samosprávy mesta,
  - odbornú podporu jednotlivých odvetvových oddelení pri príprave projektov a ich realizácii,
  - zabezpečenie pravidelnej informovanosti o vývoji a trendoch týkajúcich sa realizácie PHSR na úrovni mestského úradu a mestského zastupiteľstva.
- 3. na úrovni jednotlivých odvetvových oddelení mestského úradu**, ktoré sú zodpovedné za:
  - vyhodnocovanie indikátorov týkajúcich sa ich zamerania/rozvojovej oblasti a za poskytovanie týchto údajov oddeleniu rozvoja mesta k monitoringu a vyhodnocovaniu realizácie PHSR v danej oblasti,
  - identifikáciu, zostavenie a realizáciu projektov vo svojej rozvojovej oblasti v súlade s PHSR,
  - budovanie svojich odborných kapacít v oblasti rozvoja daného sektora.

Na podporu synergetickej a flexibilnej realizácie PHSR mesta Kežmarok 2023-2027 sa odporúča zriadiť **koordináčnu skupinu pre realizáciu PHSR** na úrovni výkonnej zložky samosprávy mesta (MsÚ), ktorej členmi je primátor, resp. ním poverený zástupca primátora, alebo prednosta úradu a všetci vedúci relevantných oddelení, vedúci predstavitelia mestských organizácií a podnikov. Úlohou tejto koordináčnej skupiny je najmä:

- pravidelná **vzájomná informovanosť o vývoji plnenia PHSR** vo všetkých výkonných i relevantných volených zložkách samosprávy mesta a prípadný návrh na korekcie,
- **koordinácia činností** a zabezpečenie informovanosti pri príprave projektov/aktivít,
- vytváranie prípadných „ad hoc“ **prierezových projektových tímov** na prípravu a realizáciu projektov.

3.3 Aktualizačný mechanizmus PHSR

Aktualizačný mechanizmus má zabezpečiť, aby PHSR mesta Kežmarok 2023-2027 - cieľ, oblasti, priority a opatrenia rozvoja boli napĺňané tak, ako bolo plánované, ale súčasne, aby zodpovedali jednak aktuálnym potrebám mesta, ale aj vývoju politickej, ekonomickej, sociálnej a environmentálnej situácii, ktorá má vplyv na rozvoj mesta.

V zásade by sa mal dokument aktualizovať vždy, ak:

- a) Monitoring naplňania aktivít Akčného plánu PHSR ukáže, že **predpoklady**, ktoré boli súčasťou každej plánovanej aktivity v Akčnom pláne, **sú nerealistické** a ani prípadná korekcia v predpokladaných parametroch aktivity nezaručí jej úspešnú realizáciu.
- b) Hodnotenie naplňania cieľa rozvoja mesta v zmysle **špecifických indikátorov** kvality života, ktoré vychádzajú z daných rozvojových oblastí ukáže, že v nich **nie je pozitívny progres**, alebo dokonca sa indikátory zhoršujú v porovnaní s východiskovým rokom.
- c) Hodnotenie naplňania cieľa rozvoja mesta, v zmysle **indikátorov** kvality života, ktoré ukážu, že v nich **nie je pozitívny progres**, alebo dokonca sa zhoršujú v porovnaní s východiskovým rokom.

3.3.1 Monitoring

Monitoring je priebežný proces, ktorý sleduje naplňanie plánovaných aktivít v zmysle Akčného plánu a to na základe porovnania plánu a skutočnosti. Monitoruje sa:

- vecné plnenie (očakávané výsledky a výstupy aktivít, plnenie úloh jednotlivých subjektov zapojených do aktivít AP ako aj neočakávané zmeny, ktoré majú vplyv na plnenie AP, dosahovanie plánovaných výsledkov a výstupov),
- časové naplňanie aktivít,
- finančné krytie/náklady.

Monitoring sa vykonáva na úrovni:

- ▷ príslušného odvetvového oddelenia,
- ▷ oddelenia rozvoja mesta (zodpovedné za vypracovanie monitorovacej správy),
- ▷ vedenia mesta.

Monitorovacia správa sa predkladá do vedenia mesta **raz ročne**, podľa možnosti v čase pred prípravou rozpočtu na ďalší rok. Akčný plán sa aktualizuje na základe monitorovacej správy a o jeho aktualizácii rozhoduje vedenie mesta.

3.3.2 Vyhodnotenie

Vyhodnotenie je proces, ktorým sa sleduje naplňanie stanoveného cieľa rozvoja mesta prostredníctvom vyhodnotenia súboru indikátorov. Odporúča sa vyhodnocovať naplňanie cieľa rozvoja mesta:

- v zmysle špecifických indikátorov (15), vždy po **dvoch rokoch** trvania PHSR a
- v zmysle indikátorov kvality života vždy po **troch rokoch** v rámci plánovacieho obdobia 2023-2027.

Správa z vyhodnotenia sa predkladá mestskému zastupiteľstvu, ktoré môže rozhodnúť o aktualizácii celého dokumentu, resp. častí PHSR.

Aktualizácia stratégie rozvoja mesta je organickou súčasťou jej implementácie a vytvára z nej moderný, otvorený a flexibilný dokument.

Súčasťou procesu aktualizácie je systematický zber a vyhodnocovanie podnetov od obyvateľov a subjektov pôsobiach v území mesta, sledovanie prichádzajúcich príležitostí i hrozieb, ako aj výskyt nových skutočností, ktoré neboli známe v čase tvorby a zostavenia rozvojového dokumentu.

Periodicita aktualizácie PHSR závisí od zistení v procesoch monitoringu a vyhodnocovania resp. od potreby reagovať na zásadný odborný, legislatívny, politický, či strategický podnet.

4 VÝCHODISKÁ AKČNÉHO PLÁNU PHSR

Akčný plán (AP) ako krátkodobý plánovací dokument (3 roky v súlade s 3 ročným programovým rozpočtovaním samosprávy) slúži na akumuláciu aktivít (projektov, projektových zámerov a projektových ideí), ktoré súvisia s napĺňaním cieľa rozvoja mesta Kežmarok na roky 2023-2027 – „Zvýšiť kvalitu života obyvateľov mesta Kežmarok“.

AP je pracovný, flexibilný a otvorený dokument, do ktorého možno doplňovať ďalšie aktivity za predpokladu, že sú v súlade s rozvojovými oblasťami mesta a môžu prispieť, okrem napĺňania cieľa PHSR, aj k naplneniu jednotlivých opatrení. Zároveň je možné aktualizovať aj už existujúce aktivity, ak budú známe nové informácie (napr. možný zdroj financovania či vyčíslenie predpokladaných nákladov).

Mechanizmus doplňovania AP je trojstupňový:

1. Návrh projektu/projektového zámeru/projektovej idey príslušným odvetvovým oddelením, resp. organizáciou samosprávy mesta spolu so zdôvodnením jeho potrebnosti a súladu s PHSR.
2. Posúdenie návrhu oddelením rozvoja mesta a odporúčaním, resp. neodporúčaním na zaradenie (na základe posúdenia splnenia predtým spomenutých kritérií) do AP.
3. Schválenie zaradenia projektu do AP vedením mesta.

Akčný plán obsahuje nasledujúce informácie:

- zaradenie aktivity (projektu/projektového zámeru/projektovej idey) pod príslušnú rozvojovú oblasť, prioritu PHSR,
- názov aktivity,
- krátky popis aktivity,
- predpokladané výdavky na realizáciu aktivity
- zdroj predpokladaného financovania,
- fáza pripravenosti aktivity,
- **zaradenie do priorít Akčného plánu na roky 2024 - 2026.**

Kritéria pre zaradenie aktivít do priorít a do Akčného plánu

Vyberajú sa aktivity (projekty, projektové zámary a projektové idey), ktoré spĺňajú minimálne jedno, výhodnejšie však viacero z nasledujúcich 10-tich kritérií:

1. Aktivita je potrebná, aby sa mohli realizovať ďalšie aktivity (napr. vypracovanie projektovej štúdie z projektovej idej, aby sa následne mohla realizovať projektová dokumentácia, alebo realizácia inžinierskych sietí, aby sa mohlo vytvoriť prostredie pre IBV alebo vytvorenie adaptačnej stratégie na zmenu klímy, aby sa mohli efektívne realizovať adaptačné opatrenia a pod.).
2. Aktivita je potrebná, pretože sa týka z hľadiska rozsahu veľkej časti územia mesta alebo väčšieho počtu ľudí v meste (napr. aktivity k doprave, veľký počet seniorov, využívanie športovísk a pod.).
3. Aktivita je dôležitým rozvojovým impulzom pre mesto (napr. prechod na energetickú efektívnosť tak z hľadiska využívania obnoviteľných zdrojov, ako aj znižovanie energetickej náročnosti).

4. Aktivitu je treba realizovať z hľadiska jej naliehavosti (napr. tlak verejnosti, odporúčania odborníkov, legislatívne termíny, havarijný stav, núdzový stav a pod.).
5. Aktivita vytvára realistický výhľad na dosiahnutie pozitívnej zmeny (napr. vytvorenie centra pre podporu malých podnikateľov s vysokou pridanou hodnotou, hlavne pre mladých).
6. Na aktivitu, jej prípravu a realizáciu, má priamo, či nepriamo vplyv mestská samospráva.
7. Pre prípravu a realizáciu aktivity existuje ľudský, prírodný a inštitucionálny potenciál v meste.
8. Aktivitu je potrebné realizovať kvôli existujúcim a očakávaným ekonomickým, sociálnym a environmentálnym trendom.
9. Aktivita je previazaná/doplňková s inými aktivitami, ktoré v danom čase prinesú plánované výsledky.
10. Na realizáciu aktivity je možné získať externé zdroje.

Pri výbere aktivít, ktoré sa v zmysle PHSR plánujú realizovať podľa Akčného plánu v danom trojročnom období (teda sú zaradené medzi Priority AP na dané roky 2024 – 2026) **je potrebné prejsť všetkými kritériami** v stupnici 0, 1, 2, 3 (pričom nula znamená, že aktivita dané kritérium nespĺňa, resp. je pre ňu kritérium nerelevantné a 3, že plne spĺňa kritérium). Je vhodné, aby si zástupcovia mesta zaviedli váhy pre jednotlivé kritéria, tzn. prioritizovali dané kritérium pred iným.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kežmarok na roky 2023 – 2037 s výhľadom do roku 2035 je vypracovaný v súlade so Zákonom č. 539/2008 Z.z. v znení neskorších zmien a doplnkov a **zdrojmi financovania regionálneho rozvoja** podľa uvedeného zákona sú :

- štátny rozpočet vrátane finančných zdrojov MIRRI SR a ďalších ministerstiev
- štátne účelové fondy
- rozpočty príslušných VUC
- rozpočty obcí
- finančné prostriedky fyzických osôb
- finančné prostriedky právnických osôb
- finančné prostriedky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv so SR
- iné zdroje podľa osobitných predpisov.

Doplňkovými zdrojmi regionálneho rozvoja podľa uvedeného zákona sú finančné prostriedky fondov EÚ podľa osobitných predpisov. Základom pre financovanie PHSR mesta Kežmarok na roky 2024 – 2030 z fondov EÚ je Program Slovensko. Realizácia rozvoja mesta Kežmarok bude možná, okrem finančných zdrojov z Programu Slovensko aj zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti.

Poznámka: Návrh Akčného plánu (verzia 1.0 k 26.3.2024) je prílohou PHSR Kežmarok 2023-2027.

PRÍLOHY

- + Analytická časť PHSR
- + Akčný plán PHSR - návrh